

Antibiotiku rezistences problēma

Publicēts: 14.11.2020.

Kādēļ antibiotiku rezistence ir problēma?

Rezistentu baktēriju dēļ infekciju ārstēšana ir sarežģīta: parasti lietotās antibiotikas vairs nav iedarbīgas, un ārstiem ir jāizvēlas citas antibiotikas. Tādēļ pacients pareizu terapiju var saņemt novēloti, un tas var izraisīt komplikācijas un smagas sekas, tostarp arī nāvi. Turklāt pacientam var būt nepieciešama īpaša ārstēšana, kā arī alternatīvas un daudz dārgākas antibiotikas, iespējams, ar daudz nopietnākām blakusparādībām.

Eiropas Slimību un profilakses kontroles centrs un Pasaules Veselības organizācija antimikrobiālās rezistences ierobežošanu ir pasludinājušas par vienu no globālās veselības prioritātēm. Jau šobrīd Eiropā no multirezistentu baktēriju izraisītām infekcijām mirst 34 tūkstoši cilvēku gadā. Pasaulē šis skaits sasniedz 700 tūkstošus gadā. Tiek prognozēts, ka, neieviešot papildus aktivitātes antimikrobiālās rezistences ierobežošanā, 2050.g. šis būs galvenais nāves cēlonis pasaulē, skarot 10 miljonu cilvēku gadā.

Cik nopietna ir šī problēma?

Parādoties jauniem baktēriju celmiem, kas ir rezistenti vienlaicīgi pret vairākām antibiotikām (multirezistentas baktērijas), situācija pasliktinās. Šādas baktērijas kļūst rezistentas pret visām esošajām antibiotikām, un situācija kļūst līdzīga "pirms-antibiotiku laikmetam". Veicot tādas medicīniskas manipulācijas kā orgānu transplantācija, vēža ķīmijterapija, reanimācija infekcijas risks pārsniedz ieguvumu.

Vai problēma laika gaitā ir palielinājusies?

Pirms antibiotiku atklāšanas ar bakteriālām slimībām, piemēram, pneimoniju (plaušu karsoni) vai pēcoperāciju infekcijām, mira tūkstošiem cilvēku. Tomēr arī kopš antibiotiku atklāšanas un lietošanas arvien vairāk un vairāk baktēriju, kas iepriekš bija jutīgas, ir kļuvušas rezistentas. Tā kā pēdējo gadu laikā rezistence palielinās un jaunu antibiotiku radīšana ir praktiski apstājusies, antibiotiku rezistences problēma šobrīd ir liels drauds sabiedrības veselībai.

Ko var darīt, lai atrisinātu problēmu?

Antibiotiku efektivitātes saglabāšana ir ne tikai mediķu, bet arī katra cilvēka pienākums. Atbildīga antibiotiku lietošana var palīdzēt apturēt rezistentu baktēriju attīstību un saglabāt antibiotiku efektivitāti nākamajām paaudzēm. Tādēļ ir svarīgi zināt, kad antibiotikas ir jālieto un kā tās lietot atbildīgi un pareizi. Veiksmīgas skaidrojošās kampaņas sabiedrībā, kas jau ir īstenotas dažās valstīs, ir samazinājušas antibiotiku patēriņu.

Ikvienam ir būtiska loma, samazinot antibiotiku rezistenci!

Pacienti:

precīzi ievērojiet ārsta norādījumus, lietojot antibiotikas;

cik iespējams, izvairieties no inficēšanās un saslimšanas - vakcinējieties;

regulāri mazgājiet savas un bērnu rokas - pēc šķaudīšanas vai klepošanas, pirms pieskaršanās citiem cilvēkiem vai priekšmetiem;

vienmēr lietojiet receptē norādītās antibiotikas, nevis iepriekš lietoto antibiotiku "pārpalikumus" vai tās, kas iegūtas bez receptes;

vaicājiet farmaceitam, kā atbrīvoties no pāri palikušajiem medikamentiem.

Ārsti un citi veselības aprūpes darbinieki, piemēram, farmaceiti un medicīnas māsas:

izrakstiet antibiotikas tikai vajadzības gadījumā saskaņā ar uz pierādījumiem balstītām vadlinijām;

ja iespējams, izrakstiet infekcijai specifisku antibiotiku, nevis "plaša spektra";

izskaidrojiet pacientiem, kā atvieglot saaukstēšanās un gripas simptomus, nelietojot antibiotikas;

pastāstiet pacientam, kādēļ ir svarīgi ievērot norādījumus, ja ārsts ir izrakstījis antibiotikas.

<https://www.spkc.gov.lv/lv/antibiotiku-rezistences-problema>